

strafammer. Det er selvfølgelig en mulighed, men den forekommer ved nærmere efterprøvelse hverken særlig enkel eller særlig målrettet.

Endelig har der været tanker fremme om helt at forlade princippet med generelle kriterier for nævningebehandling og i stedet gå over til en fastlæggelse af, hvilke typer af lovovertrædelser der i særlig grad nødvendiggør eller egner sig til nævningebehandling. Det ville ikke overflødig gøre en udskillelse af de bagatelagtige sager inden for disse kategorier, hvis man skal undgå at belaste nævningeinstitutionen helt unødigt. Det synes desuden på forhånd klart, at en sådan fremgangsmåde vil være mere politisk kontroversiel (og dermed i højere grad underkastet skiftende politiske flertals vurderinger) end nogen anden fremgangsmåde. Desuden har det vist sig, at de mest selvmodsigende argumenter har kunnet anvendes imod nævningeinstitutionens hensigtsmæssighed: Fra en og samme kant har man argumenteret mod nævningebehandling, først når det drejede sig om sager, som er *juridisk komplicerede og uden almenmenneskelige dimensioner* (økonomiske transaktioner, skattesager, borgerlige sager), dernæst når det drejede sig netop om almenmenneskelige sager (voldtægt, drab, osv), fordi man her kunne frygte, at nævningene ville blive *emotionelt påvirkede eller engagerede*. Mens man således i realiteten udelukker alle typer af sager, betyder man sædvanligvis sin allerdybeste tillid til nævningeinstitutionen.

Den foreslåede løsning

Forslagsstillerne lægger vægt på, at nævningeinstitutionen bevares, og at nævningebehandling kræves i alle »vigtigere strafferetssager«, således som det var forfatningskommissionens forudsætning.

Vi har fundet, at hvis dette skal opnås, *uden* at man løber ind i vilkårligheder og unødigt belastning af nævningeinstitutionen, definitoriske vanskeligheder ved udskillelse af de bagatelagtige sager ved udformningen af straffeloven eller politiske slagsmål om ikke-generelle kriterier, så er det nødvendigt eller i hvert fald hensigtsmæssigt at opgive det hidtidige *strafammekriterium* til fordel for en afgrænsning byggende på *strafpåstanden*.

Vi har derfor foreslået, at der under alle omstændigheder skal være nævningebehandling, hvis der skal kunne idømmes fængsel i 3 år eller mere.

Uanset om strafframmen for den pågældende lovovertrædelse er 3 eller 6 eller 8 år, vil nævningebehandling altså være overflødig, hvis anklagemyndigheden på forhånd er indstillet på i den

konkrete sag ikke at kræve fængsel i 3 år eller mere.

Derved undgår vi, at der automatisk kræves nævningebehandling af banale eller bagatelagtige sager, blot fordi de nødvendigvis må føres på grundlag af en bestemmelse, som formelt hjemler længerevarende fængselsstraffe. Vi sikrer, at nævningebehandling finder sted præcis dér, hvor den faktiske sanktion efter al sandsynlighed er blandt de alvorligere, uanset efter hvilken bestemmelse den idømmes.

Hvis man vil have mulighed for at idømme fængsel i 3 år eller derover, så må sagen føres for nævningedomstol. En sådan konkret bedømmelse i hvert enkelt tilfælde vil formentlig være langt mere håndterlig end en på forhånd kodificeret udskillelse af de mindre alvorlige tilfælde i selve straffelovteksten.

Grænsen ved 3 år er ikke afgørende for forslagsstillerne. Vi så den gerne lavere, men vi har tilstræbt en grænse, som ikke udhuler nævningeinstitutionen, men sætter den ind på de mest afgørende sager uden derved at udvide den i et helt urealistisk omfang.

Antallet af domfældelser på 3 år og derover har i de seneste år været omkring 100–120. Det hidtidige antal nævningesager har været knap 100 årlig. Antallet af nævningesager vil selvsagt blive noget større end antallet af domfældelser efter de nye kriterier, eftersom dommerne ikke altid vil følge anklagemyndighedens påstand. Omvendt kan det ikke udelukkes, at der vil forekomme enkelte tilfælde, som efter den nugældende ordning ville have givet en dom på netop 3 år eller lidt mere, men hvor anklagemyndigheden efter de foreslåede regler ville holde påstanden lige under nævningegrænsen. Alt i alt kan det siges, at ved en rimeligt realistisk indstilling fra anklagemyndighedens side og ved en rimelig selvjustits skulle det faktiske antal af nævningesager ikke behøve at blive væsentligt højere end det hidtidige antal domfældelser på 3 år eller derover. På den baggrund er 3 års kriteriet fundet at være en rimelig afgrænsning, som omfatter de »alvorligere strafferetssager«, ikke udhuler nævningeinstitutionen, men heller ikke udvider den unødigt eller urealistisk.

Ændringen af § 908, hvorefter retten ikke skal kunne idømme strengere straf end svarende til anklagemyndighedens påstand, kan muligvis give anledning til principielle indvendinger beroende på betragtninger over domstolenes suverænitæt, selv om det formentlig overordentlig sjældent, om overhovedet nogen sinde bliver et praktisk problem.